

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. IV. Corollaria seu illationes præcedentis doctrinæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

consequentia, illam quæ non ex natura rei, sed ex divino decreto emanat, quamvis indifferentiam voluntatis, & dissentiendi potentiam absumat, qualem nec Stoici ipsi negassent à fato relinquit.

Tres igitur sunt necessitates ei non ex, & libere arbitrio repugnantes: Stoica scilicet, seu Fatalis, Manichæa, & Calvinistica; quæ in hoc uno omnes conveniunt, quod quilibet illarum tam recta est, tamque valide hominem in operando ad unum contrahit, ut facere non possit oppositum illius ad quod per illas determinatur: differunt vero invicem, penes causam seu originem à qua procedunt. Stoici enim necessitatem in fatum reducebant, quo fati nomine seriem inevitabilem causarum naturalium, & præcipue celestium influxum intelligebant. Unde hæc Stoicorum vox (ut refert D. Thomas quest. 6. de malo art. unico) *Calus est voluntas in hominibus, qualem induxit pater virorum, deorumque*, id est celum, vel Sol, ut ibidem explicat S. Doctor. Manichæi vero necessitatem ingenitæ & naturalis malitiæ animæ tribuebant, quæ ita animam hominis bonam, vel contagione inficeret, vel vicioperet, ut non fineret nisi malum velle. Sed Calvinista demum necessitatem nostrorum actuum ad causam increatam, videlicet efficaciam divinæ voluntatis decretum, referunt. Unde Calvinus 1. Instit. cap. 16. sect. 8. sic loquitur. *Nos aut de verbis non litigamus, fati tamen vocabulum non recipimus: tum quia est eorum in genere, quorum prophetas novitates refugere nos Paulus docet; tum quia eius odio conantur gravare Dei veritatem. Dicitur vero falso ac malitiose obiectari, non enim cum Stoici necessitatem comministimur ex perpetuo causarum nexu, & implicita quidam serie, quæ in natura continueatur: sed Deum constitutum arbitrum ac moderatorem omnium, qui pro sua sapientia ab æterna æternitate decrevit quid facturus esset, & nunc sua potentia quod decrevit exequitur.*

Quare totum hunc articulum concludo eo Syllogismo, cuius majorem propositionem suggerit P. Lemos apud Joannem à S. Thoma. Si Calvinus verè ac sincere, sine dolo, & sine repugnantia ad sua principia, doceret ex divino decreto non aliam in actus humanos in dæci necessitatem, quam consequentiæ, non erraret, sed verè doctrinam Catholicam teneret: At Calvinus non docet verè & sincere, sed cum dolo & repugnantia ad sua principia, ex divino decreto, non aliam quam consequentiæ in actus humanos induci necessitatem, ut pluribus ostensum est: Ergo Calvinus errat in materia libertatis, nec Catholicam doctrinam sequitur.

Ex quo intelliges, quam perspecta fuerit doctrina Calvinii P. Lemos, homini licet Hispano, in Hæreticorum tamen doctrina versatissimo, & quam verosimillimum sit quod narrat Joannes à S. Thoma, quòd cum perorasset, ita contigit Cardinalis Perronius à quo fuerat interceptus, ut etiam annuere visus sit. Quin etiam hoc quoque addendum est, quam incognita sit doctrina Calvinii P. Annato, & quam non solum æstherit, Calvinum libertatem indifferentiam, ac dissentiendi motioni divinæ gratiæ potestatem abstrulisse, & nihilominus non aliam quam consequentiæ, quæ libertatè non destruit, in actus humanos induxisse ne cessitatem. Quæ etiam injuncta sit defensorum scientiæ mediæ petitiõ, quæ cum aperta adeo, ac cuiuslibet, etiam minus

A perito & tyroni, obvia Thomistarum inter & Calvinii doctrinam discrimina sint, in ea præcisè dubitatione quæ petitur, sit-ne aut non sit in homine liberi arbitrii usus aliquis, adhuc ea quarunt, aut quarere simulant.

Intelliges demum, quam bellè Adversarius 54 disp. 1. cap. 1. libri de scientia mediæ dixerit, quod scientia mediæ magnas habet opportunitates: hominum enim sortem ac fidem domesticâ utilitate meretur; & pro varia rerum, temporum, occasionum, & utilitatum combinatione. Thomistas (quamvis antiquæ suæ doctrinæ mordicus adherentes, & immobili stabilitate fixos in fide) modò hæreticos, modò orthodoxos prædicat, ut causâ suæ viderit expedire.

ARTICULUS IV.

Corollaria seu illationes præcedentis doctrinæ.

FACILIS est veritati aditus, quòd sese ab eorum 55 manibus subducatur, quibus injustè vexatur, eludatque non fuga, sed exitu eorum conatus. Plures aliæ Thomistarum responsiones sunt, quæ cum iis quas jam satis defendimus, solum loquendi modo discrepant, & eadem facilitate à censura & impugnatione Adversarii deridenduntur. Altera igitur est quam ex Joanne à S. Thoma P. Annato refert num. 113. Calvinum scilicet errasse, eo quod posuerit decretum prædeterminans voluntatem, sed extinguendo & non servando libertatem, seu (ut alii dicunt) posuisse decretum, quò voluntas ad necessariò non ad liberè agendum impelleretur, & non differre à decreto Thomistarum, quòd non extinguat, sed causat, & fovet libertatem, nec ad necessariò, sed liberè agendum impellit. Ad idem pertinet quòd ex Thomistis alii dicunt, decretum prædeterminans Calvinisticum, attingere solam substantiam nostrorum actuum, & non curare de modo libertatis: prædefinitiones verò quas docent Thomistæ, ad utrumque se extendere, nec solum substantiam, sed etiam modum libertatis, in nostris actibus efficere.

Satis ex jam probatis hoc discrimen Thomistarum inter & Calvinii sententiam, velut corollarium consequitur; libertas enim, seu modus libertatis, in Thomistarum sententia, tria includit, unum ex parte intellectus, indifferentiam scilicet objectivam iudicii, & duo ex parte voluntatis, nempe immunitatem, tum à coactione, tum à necessaria determinatione ad unum: id est spontaneitatem, & actualem voluntatis indifferentiam, seu potentiam ad oppositum: Ergo idem est dicere, Calvinum errasse in eo quòd posuit decretum prædeterminans, non servando libertatem, vel decretum non attingens modum libertatis, ac asserere illum esse hæreticum, eo quòd actualem voluntatis indifferentiam, seu potentiam ad oppositum, in voluntate prædeterminata negaverit: in quo (ut refert Adversarius locis supra relatis) totius Calvinistici erroris summa consistit.

Nec verò in hoc est, ut ipse putat, ineptus aliquis verborum circulus: etenim cum à Thomistis queritur, quid sit actio ut liberam, seu cum modo libertatis, prædefiniri? Respondet facile, esse voluntatem sic agere, vel sic ad agendum impelli, ut sub divina motione, non solum spon-

spontaneitatem, seu immunitatem à coactione, sed etiam actualem indifferentiam, & proximam dissentendi potentiam retineat & conseruet, quod tantum à Calvino Thomistas sejungit, quantum ab errore veritas sejuncta est. Certe tota potius Adversarii argumentatio inepto quodam verborum circulo & voluitur & revolvitur super hæc duo falsa principia, quæ semper supponit, & nusquam probat. Alterum; Thomistas ad humanorum actuum libertatem, duo tantum requirere, nempe indifferentiam judicii, & immunitatem à coactione; alterum verò, Calvinum solum necessitatem consequentia, & non consequentis, ex divinatorum decretorum efficacia in actus humanos induxisse; quæ duo quantum à veritate distent, jam satis probatum est. Unde non habet magnam vim, & in levissimum fumum resolvitur ejus argumentatio, dum sic discurret num. 116. *Prædefinitio actuum elicendorum, stante indifferenti ex parte intellectus propositione obiectorum circa qua illi actus versantur, est prædefinitio actuum ut liberorum, seu cum modo libertatis, iuxta Thomistas: Sed prædefinitio Calvini est prædefinitio actuum, stante indifferenti ex parte intellectus propositione obiectorum circa qua illi actus versantur; ille enim nullo unquam loco negavit indifferentem illam obiectorum propositionem: Ergo prædefinitio Calvini, est prædefinitio actuum ut liberorum, seu cum modo libertatis, qualem docent Thomista.*

58 Huic enim argumento, quod ita à veritate deviat, ut & Major & Minor falsa sint, dupliciter respondetur. Primò itaque Majorem negant Thomista, eâ præcisione sumptam, ut prædefinitio quæ nihil aliud, præter propositionem indifferentem obiecti assert, sit actuum liberorum prædefinitio, juxta Thomistas; mistes enim dictum est, ad prædefinitionem actuum liberorum, seu cum modo libertatis, præter indifferentiam obiectam judicii, ex parte intellectus, æqualem indifferentiam, seu absolutam dissentendi potentiam, ex parte voluntatis juxta Thomistas, requiri. Cùm eam igitur Calvinus supra relatus, non solum ut inutilem repudiet, sed etiam ut monstrum detestetur; manifestum est Calvinum Thomisticam actuum liberorum prædefinitionem minime admisisse.

59 Sed præterea Majori propositioni falsa etiam Minor propositio, ut rectè cohæreant, falsa subijcitur. Negatà itaque Majori, iterum Minorem nego. Calvinus enim (ut supra art 2. ostendimus) negavit in lumine mote per gratiam indifferentiam obiectivam judicii; & quamvis eam expressè & formaliter non negasset, illam tamen sustulit implicite, virtualiter, & in actu exercito, eo ipso quòd docuit, voluntatem à Deo moveri solum spontaneè, & non liberè, sicut bruta incitatur ad pabulum, vel sicut equus movetur à sessore; sublatà enim voluntatis indifferentia, arguitivè, & per locum extrinsecum, indifferentia obiectiva judicii tollitur; cùm repugnet in intellectu esse indifferentiam obiectivam judicii, & in voluntate solum spontaneitatem, seu determinationem ad unum per modum naturæ, ut supra ostensum est. An verò non potuerit Calvinus contra rationem errare, qui erravit contra fidem? Duplici errore, ut sapius diximus, & malus Philosophus, & pejor Hæreticus peccavit. Contra fidem, negando in voluntate libertatis indifferentiam. Contra rationem, dum admittens in intellectu indifferentiam judicii,

A indifferentiam quæ necessario sequitur in voluntate negavit.

Consequitur iterum ex dictis, Calvinum traxisse & apertà contradictione semetipsum implicasse, & à principiis positis recessisse, dum docuit lib. 3. Instir. cap. 23. Deum prævidisse lapsum Adami, quia decreto suo sic ordinavit, illumque non modo primi hominis casum prævidisse, sed & arbitrio quoque suo id dispensasse. Quæ enim ratione hoc cohæreat cum eo principio quod alias toties statuit, nulla fuisse in statu innocentia efficacia decreta? Etenim si nulla pro eo statu decreta efficacia fuerint, non potuerit aliquo decreto casum Adami dispensasse, hoc enim decretum esset efficax. Quod si decreto efficacia Adami lapsum dispensavit: Ergo pro eo statu decreta efficacia sunt. Sanè non componeret Calvinus hæc duo principia, licet ad excogitandam concordiam, totius orbis ingenia vocaret. At verò quòd negaverit Calvinus pro statu innocentia decreta efficacia, notissimum est, & multis ostendit P. Dechams, novissimus Societatis scriptor, lib. 1. de Hæresi Janfeniana cap. 3. ubi notat Calvinum plus vices negasse auxilia efficacia (quæ decretorum efficaciam executiones sunt) in statu innocentia; voluitque (quod Augustini esse putavit) Adamum in eo statu habuisse solum auxilium sine quo non, seu purè sufficiens, subditum ejus libero arbitrio, quantum ad efficaciam & usum; nos autem in statu natura lapsæ recipere ex meritis Christi adjutorium quò, live efficax, quod necessitate voluntatem ac dissentendi potentiam absorbet. Imò hoc uno ferè argumento, Tridentini decretum quò statuitur hominem præveniendi gratia dissentire posse, si velit, oppugnat.

Rectè igitur P. Lemos (referente Joanne à S. Thoma) Cardinali Perronio in Congregatione de auxiliis respondit, quod Calvinus aliter locutus est de Adam ante peccatum, & aliter de homine post peccatum. De Adam enim ante peccatum dixit habuisse libertatem, nec Deum determinasse quid esset acturus &c. Hæc enim est apertissima Calvinii doctrina libro 2. Instir. cap. 3. ubi ait: *Voluntatem movere Deus, non qualiter multis sæculis traditum est & creditum, ut nostra postea sit electio, motio aut obtemperare aut refragari. Talem fuisse hominis adhuc stantis conditionem concedimus, ut potuerit ad alterutram partem inclinare, sed cùm suo exemplo diceret, quàm miserum sit liberum arbitrium, nisi Deus in nobis & velit & possit; quid fiet nobis, si ad eum modulum suam gratiam nobis impertitur. Quare immeritò responsum P. Lemos, reprehendit, & sigillat P. Annatus & virum sapientissimum, quem scholasticarum quæstionum nihil latebat, in doctrina Calvinii peregrinum dicit, ut ipse Hominem Hispanum, qui etatem contriverat in umbra scholarum & pace, sine ullo cum Hæretico commercio. Imò certe Jesuita Gallus, inter ipsos Hæreticos degens, & hoc Calvinianæ doctrinæ principium ignorans, Hispano Dominicano cessante laudem omnem detestata hæresis reliquit viro, qui in umbra scholarum & pace, sine ullo cum Hæretico commercio, hæresis tamen omne verum denotavit.*